

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

ระบบศาลเยาวชนในประเทศไทยมีแนวคิดในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนแตกต่างจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่มาตั้งแต่มีการบังคับใช้ *กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127* (ตรงกับ พ.ศ. 2451) ซึ่งมีหลักมิให้ลงโทษอาญาแก่เด็กอายุไม่ถึง 7 ปี โดยถือว่า ยังมีรู้ผิดชอบ และมีการกำหนดวิธีการสำหรับใช้กับเด็กกระทำความผิดที่มีอายุกว่า 7 ปีขึ้นไปแต่ยังไม่ถึง 14 ปี ซึ่งให้ศาลกำหนดโดยพิจารณาถึงระดับความรู้ผิดชอบของเด็กนั้น ถ้ายังไม่รู้ผิดชอบก็ให้ปล่อยตัวไป หากเห็นว่าเด็กรู้ผิดชอบอยู่บ้าง ศาลสามารถที่จะกำหนดวิธีการที่เหมาะสม ตั้งแต่กล่าวตักเตือน ภาคทัณฑ์ แล้วปล่อยตัวไป หรือเรียกบิดามารดามาทำสัญญาว่าจะระวังเด็กในเรื่องความประพฤติภายในกรอบเวลาที่ศาลกำหนด หรือส่งตัวเด็กไปไว้ในโรงเรียน คัดสันดานในเวลาเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกินเวลาที่เด็กอายุครบ 18 ปี และให้นำวิธีการสำหรับเด็กไปใช้กับเด็กอายุกว่า 14 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 16 ปี โดยให้ศาลพิจารณาถึงความมีสติรู้ผิดชอบของเด็ก ต่อมาในปี พ.ศ. 2479 ได้มีพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พุทธศักราช 2479 เพื่อเป็นกฎหมายที่สร้างเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนและฝึกอาชีพ อันเป็นกลไกรองรับคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 ประเทศไทยได้รับอิทธิพลของหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่เห็นว่า สิทธิเด็กเป็นสิทธิสากล (Universal Right) และเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right) จะต้องได้รับการรับรองและคุ้มครองเด็ดขาด ไม่มีข้อยกเว้นใดๆ ทั้งสิ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และกำหนดให้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขึ้นในจังหวัดพระนคร โดยจัดรูปแบบกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะแตกต่างไปจากกระบวนการยุติธรรมที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ภายใต้แนวคิดที่ว่า “รัฐในฐานะผู้ปกครอง มีอำนาจที่จะเข้าแทรกแซงครอบครัว เมื่อครอบครัวมีปัญหาหรือทำหน้าที่บกพร่อง” เน้นบทบาทของรัฐในการดูแล อบรมสั่งสอนและช่วยเหลือสงเคราะห์ เพื่ออนาคตและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนได้เสียของผู้เยาว์ในคดีแพ่ง โดยมี

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางเป็นเครื่องมือของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางด้วย และในเวลาต่อมา ได้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนในจังหวัดต่างๆ ขึ้นเพิ่มเติมด้วย

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนพ.ศ. 2494 ไปได้ระยะหนึ่งก็พบว่า ยังมีความไม่เหมาะสมบางประการ จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชนโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 เพื่อปรับปรุงอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งในกรณีเกี่ยวกับผลประโยชน์ หรือส่วนได้เสียของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปโดยเหมาะสม เพื่อเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีเสียใหม่ให้เหมาะสม และแก้ไขวิธีดำเนินงานในศาลคดีเด็กและเยาวชนบางประการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนยิ่งขึ้น

ในเวลาต่อมา แนวคิดสากลว่าด้วยสิทธิเด็กได้พัฒนามากขึ้น โดยได้พัฒนานำหลักการต่างๆมารวบรวมไว้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศในรูปของอนุสัญญา คือ **อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก CRC (Convention On the Rights of the Child)** เป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยวางหลักปฏิบัติต่างๆเกี่ยวกับเด็ก มีหลักการสำคัญว่า *เด็กทุกคนมีสิทธิต่างๆติดตัวมาตั้งแต่เกิดและประเทศสมาชิกของอนุสัญญานี้ต้องดำเนินการต่างๆ เพื่อให้การปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมการใช้สิทธิของเด็กอย่างเต็มที่และอย่างน้อยต้องเป็นไปตามมาตรฐานของอนุสัญญา* ซึ่งได้รับการยอมรับทั่วโลกว่า ข้อกำหนดต่างๆ ในอนุสัญญาเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการดูแลคุ้มครองเด็ก และเป็นกฎหมายระหว่างประเทศผูกพันรัฐภาคีที่ให้การรับรอง รวมทั้งประเทศไทยซึ่งเข้าเป็นภาคีสมาชิก

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกของสหประชาชาติ ได้พัฒนาปรับปรุงบทบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนซึ่งเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้สอดคล้องกับแนวความคิดสากลและหลักกฎหมายระหว่างประเทศ จึงได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นแทนศาลคดีเด็กและเยาวชน โดยเล็งเห็นว่า การที่จะคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างเฉียวไม่เป็นการเพียงพอเพราะเด็กและเยาวชนต้องอยู่กับครอบครัว คือ บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง หากครอบครัวแตกแยกหรือไม่สงบสุข หรืออยู่ด้วยกันอย่างไม่ราบรื่นมีปากเสียงกัน ย่อมส่งผลกระทบต่อจิตใจเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนเบื่อหน่าย ออกไปมั่วสุมกับเพื่อน และหันเข้าหายาเสพติด และอาจกลายเป็นอาชญากรในภายภาคหน้า ฉะนั้น การมุ่งคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยไม่ได้มุ่งคุ้มครองครอบครัว ย่อมไม่เป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างเพียงพอ และได้มีการ

เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้น ภายใต้แนวคิดที่จะปรับบทบาทของศาลคดีเด็กและเยาวชนไปสู่การเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว โดยมุ่งหมายให้มีวิธีการพิเศษที่จะช่วยเหลือและคุ้มครองสถานภาพของการสมรส และต่อมาได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ขึ้น ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2535 โดยให้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่า “เพื่อลดปัญหาความแตกแยกของครอบครัวและปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดจากครอบครัว ไม่ปกติสุขและปรับปรุงวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนให้เหมาะสม เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้การช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศ ให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า”

พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีผลทำให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนต่างๆ และศาลจังหวัดแผนกคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าวเปลี่ยนฐานะเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวและศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในเวลาต่อมา ก็ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดต่างๆ เพิ่มเติมขึ้นอีกด้วย รวมทั้งได้มีพระราชกฤษฎีกาเปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดต่างๆรวมทั้งสิ้น 33 ศาล ทั้งนี้การที่กฎหมายได้กำหนดให้มีการเปิดเป็นแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในจังหวัดต่างๆ ก็เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับความเป็นธรรมและได้รับโอกาสเท่าเทียมกันเมื่อถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทำให้เกิดโครงการแยกศาลออกจากกระทรวงยุติธรรมและปรับปรุงโครงสร้างศาลยุติธรรม และทำให้ต้องแยกหน่วยงานธุรการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม โดยให้ไปสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชา และต้องจัดหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นสำนักทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีฐานะเทียบเท่ากับกรมในระบบบริหารราชการพลเรือน แต่เมื่อมีการตีความของศาลรัฐธรรมนูญให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม จึงมีผลทำให้ศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่ในกรอบของโครงสร้างศาลยุติธรรมใหม่ ส่วนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอยู่ในกรอบของโครงสร้างกระทรวงยุติธรรมใหม่ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ขึ้นมาบังคับใช้

นับแต่ที่มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นต้นมา ประเทศไทยก็ได้มีแนวคิดที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม มีการนำระบบผู้พิพากษาสมทบมาใช้ในศาลคดีเด็กและเยาวชนในประเทศไทย โดยยึด หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (*People Participation in Judicial Process*) ซึ่งต่อมาก็ได้นำมาใช้ในศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย

ผู้พิพากษาสมทบ คือ บุคคลภายนอก หรือ บุคคลธรรมดาในสังคมซึ่งได้รับการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) กำหนดในระเบียบ และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้มียอำนาจและหน้าที่เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวในการพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 นี้ ก็ได้กำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) คัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) กำหนดในระเบียบ

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องได้รับการอบรมความรู้และผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนาธรรมและการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตลอดจนหน้าที่ของตุลาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบประธานศาลฎีกา และจะต้องปฏิบัติตามต่อน้ำอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตนจะเข้าสังกัดแล้วแต่กรณีว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเที่ยงธรรม และรักษาความลับในราชการ

ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทย จะต้องมิใช่สัญชาติไทย, มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์, มีหรือเคยมีบุตร หรือเคยอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน หรือครอบครัว มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี, มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่พื้นฐานความรู้ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นผู้พิพากษาสมทบ, มีความสุขุมรอบคอบ ทัศนคติ อหยาสัย และความประพฤติ

เหมาะสมแก่การพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว , ไม่เป็นข้าราชการหรือ
ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือทนายความ

สำหรับอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัวในประเทศไทย
นั้น พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553
ได้มีบทบัญญัติให้อำนาจหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบไว้เพียงเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดี และแสดง
ความเห็นในการประชุมปรึกษาคดีเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเท่านั้น โดยมีได้มีบทบัญญัติอย่างอื่นอีก

ระบบศาลเยาวชนในประเทศในประเศเยอรมัน ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
มีการจัดตั้งศาลเยาวชนขึ้นเพื่อพิจารณาคดีที่เยาวชนกระทำความผิดโดยเฉพาะ โดยตั้งเป็นศาล
พิเศษอยู่ในศาลชั้นต้นระดับล่าง ทำการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเยาวชน โดยมีองค์คณะ
ประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 1 คน และผู้พิพากษาสมทบ 2 คน มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่
เยาวชน (อายุระหว่าง 14 – 17 ปี) และ วัยรุ่น (อายุระหว่าง 18 – 20 ปี) กระทำความผิดอาญา

ผู้พิพากษาสมทบจะถูกคัดเลือกโดย คณะกรรมการสงเคราะห์เยาวชน (*The youth assistance committee*) เพื่อให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนโดยมีวาระการ
ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และจะต้องคัดเลือกให้ได้ผู้พิพากษาสมทบชายและหญิงจำนวน
เท่าๆกัน โดยจะเสนอรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติในจำนวนซึ่งเป็นจำนวนสองเท่าของจำนวนผู้ที่จะได้รับ
การแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบ และจำนวนผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อนี้จะประกอบด้วยชายและ
หญิงเป็นจำนวนอย่างละกึ่งหนึ่งเท่าๆกัน ซึ่งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา
สมทบนั้นจะต้องได้รับคะแนนอย่างน้อย 2 ใน 3 ของจำนวน คณะกรรมการคัดเลือก (*Municipality Commission*) ทั้งหมด

คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะต้องเป็นผู้
ที่ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมอย่างเหมาะสมเช่นเดียวกับผู้มีประสบการณ์ในการให้ความรู้หรือใน
การอบรมสั่งสอนเยาวชน , มีสัญชาติเยอรมัน , มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นหรือเขตที่สมัคร , มีอายุ
ตั้งแต่ 25 - 70 ปี , ไม่เคยถูกศาลพิพากษาให้จำคุกเกินกว่า 6 เดือน ในฐานะกระทำความผิดโดย
เจตนา หรือ พิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย, ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพที่จะเป็นอุปสรรคต่อการ
ปฏิบัติหน้าที่ , ไม่เป็นนักบวช พระ เจ้าหน้าทีของรัฐ พนักงานอัยการ หรือ ทนายความ , ไม่เป็น
สมาชิกวุฒิสภา สภาสูง หรือ สมาชิกแห่งสหภาพยุโรป , ไม่เคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาสมทบ
มาแล้ว 2 วาระติดต่อกันก่อนวันสมัคร

ผู้พิพากษาสมทบของประเทศเยอรมันมีอำนาจในการพิจารณาคดีเช่นเดียวกันกับ
ผู้พิพากษาอาชีพในคดีต่างๆ ที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ โดยมีอำนาจในการนั่งพิจารณาคดีและมี

สิทธิออกเสียงในการตัดสินพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษาอาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้พิพากษาสมทบก็ไม่มีหน้าที่ในกระบวนการใดที่นอกเหนือจากการพิจารณาคดีในศาล

ระบบศาลเยาวชนของประเทศสวีเดน (ราชอาณาจักรสวีเดน) ไม่ได้มีการจัดตั้งศาลเยาวชนเป็นการเฉพาะ เพียงแต่มีการกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบร่วมพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั่วไปรวมทั้งคดีอาญาที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน กับผู้พิพากษาอาชีพ โดยในศาลชั้นต้น หรือ ศาลแขวง (District Courts) องค์กรนี้จะประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 1 คน และผู้พิพากษาสมทบ 3 คน และสำหรับในชั้นศาลอุทธรณ์ (Courts of Appeal) องค์กรผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีอาญาทั่วไปรวมทั้งคดีอาญาที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน จะประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 3 คน และผู้พิพากษาสมทบ 2 คน

ประเทศสวีเดน (ราชอาณาจักรสวีเดน) ผู้พิพากษาสมทบในศาลชั้นต้น หรือ ศาลแขวง (District Courts) จะถูกเลือกตั้งโดยสภาเทศบาล (The Municipal Councils) ของเขตนั้น ส่วนผู้พิพากษาสมทบในศาลอุทธรณ์ (Courts of Appeal) จะถูกเลือกตั้งโดยสภาจังหวัด หรือ สภาเขต (The County Councils Assemblies) โดยเลือกให้ได้ตามสัดส่วนจำนวนประชากรในท้องถิ่นนั้น ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบโดยรัฐบาล (Government) โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบของประเทศสวีเดน จะต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ (มีอายุระหว่าง 20 – 60 ปี) และมีสัญชาติสวีเดน , มีภูมิลำเนาอยู่ในบัญชีรายชื่อของเทศบาลหรือของเขตจังหวัด ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่สมัคร , ไม่เป็นผู้พิพากษาอาชีพ พนักงานเจ้าหน้าที่ศาล พนักงานอัยการของรัฐ พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทนายความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการว่าคดีความ , ไม่เป็นผู้พิพากษาสมทบในศาลชั้นต้นอื่น หรือในศาลอุทธรณ์ ในเวลาเดียวกัน

ผู้พิพากษาสมทบของประเทศสวีเดน (ราชอาณาจักรสวีเดน) มีอำนาจในการพิจารณาคดีเช่นเดียวกันกับผู้พิพากษาอาชีพในคดีต่างๆ ที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ โดยมีอำนาจในการนั่งพิจารณาคดีทั้งประเด็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย มีสิทธิที่จะสอบถามพยาน และมีสิทธิออกเสียงในการตัดสินพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษาอาชีพ โดยมีคะแนนเสียงคนละ 1 เสียงเท่าๆ กับผู้พิพากษาอาชีพ

ระบบศาลเยาวชนของประเทศอังกฤษ มีการตั้งแผนกคดีเยาวชนในศาลมาจิสเตรท (Magistrate Court) ซึ่งเป็นชั้นต้นหรือศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ และมีศาลเด็ก (Youth Court) ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่จำเลยมีอายุ 10 – 17 ปี กับคดีครอบครัว องค์กรของผู้พิพากษาในศาลมาจิสเตรท โดยปกติผู้พิพากษามาจิสเตรทที่พิจารณาคดีนั้นเป็นนักกฎหมาย ก็สามารถพิจารณาคดีโดยลำพังได้ แต่หากผู้พิพากษามาจิสเตรทที่

พิจารณาพิพากษาคดีนั้นมิใช่เนกกฎหมายต้องนั่งพิจารณาคดีร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยจะมีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นเสมียนศาล (Magistrate's Court Clerk) ที่เคยเป็นบารริสเตอร์ (Barristers) หรือ โซลิซิเตอร์ (Solicitors) อันหมายถึงเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในฐานะทนายความของประเทศอังกฤษ มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาในปัญหาข้อกฎหมายหรือวิธีพิจารณาความ และในการพิจารณาคดีในศาลมาจิสเตรทนั้น องค์คณะผู้พิพากษาจะประกอบด้วยผู้พิพากษามาจิสเตรท 3 คน โดยอย่างน้อยต้องเป็นผู้ชายและผู้หญิงอย่างละ 1 คน

ประเทศอังกฤษนั้นผู้พิพากษามาจิสเตรทจะถูกสมัครโดยประชาชนทั่วไปที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดสามารถที่จะสมัครได้โดยตรงต่อเลขานุการของ คณะกรรมการที่ปรึกษาท้องถิ่น (Advisory Committee) ซึ่งจะทำการคัดเลือกด้วยวิธีการสัมภาษณ์ 2 ครั้ง โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการ และคณะกรรมการที่ทำการสัมภาษณ์นั้นจะประกอบด้วยผู้แทนของสมเด็จพระราชินีในชุมชนนั้น (Lord Lieutenant) และผู้พิพากษามาจิสเตรทคนอื่นๆ ผู้ที่จะมีสิทธิสมัครจะต้องมีคุณสมบัติ ก็ต้องมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นที่เคารพและเชื่อถือของผู้อื่น ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่สามารถติดต่อสื่อสารได้ ต้องรู้เท่าทันและทราบความเป็นไปของสังคม ยอมรับและเข้าใจในหลักนิติรัฐ มีวุฒิภาวะทั้งความคิดและอารมณ์ และสภาพทางจิตไม่บกพร่อง มีความเป็นธรรม มีความเข้าใจในประชาชนและทัศนคติของความเป็นธรรม และผู้สมัครจะต้องปฏิบัติตามว่าจะทำหน้าที่รับใช้ชุมชน กำหนดพันธะกรณีในเรื่องเวลา มีเจตนาเข้ารับการอบรมโดยมีสุขภาพที่ดีพอต่อการปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานปกติทั่วไปเมื่อ คณะกรรมการที่ปรึกษาท้องถิ่น (Advisory Committee) ได้รายชื่อบุคคลที่ผ่านการสัมภาษณ์แล้ว ก็จะเสนอรายชื่อไปยังประธานศาลฎีกา (Lord Chancellor) ซึ่งผู้พิพากษามาจิสเตรทจะได้รับการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์หรือองค์สมเด็จพระราชินีตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกา (Lord Chancellor) ยกเว้นในเขต Lancashire ซึ่งจะแต่งตั้งโดย Chancellor of the Duchy หลังจากที่ได้รับแต่งตั้งผู้พิพากษามาจิสเตรทจะได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใน พื้นที่ยุติธรรมท้องถิ่น (Local Justice Area) โดยมีเขตอำนาจตามที่มีระบุไว้ในกฎหมาย

คุณสมบัติของผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษามาจิสเตรท ได้แก่ ต้องอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และไม่สูงเกิน 65 ปี บริบูรณ์ มีสุขภาพแข็งแรงเหมาะสมต่อการทำหน้าที่พิจารณาคดี มีบุคลิกภาพที่ดีไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารกระบวนการยุติธรรม เช่น เจ้าพนักงานจราจร เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหารกรม กองต่างๆ หรือบุคคลที่มีหน้าที่งานใดๆ ที่ขัดต่อการเป็นผู้พิพากษามาจิสเตรทและไม่มีคำสั่งใดๆ จากศาลในทางที่เป็นอุปสรรคกับบุคคลนั้น

ผู้พิพากษามาจิสเตรทจะเกษียณที่อายุ 70 ปี แต่ก็อาจสามารถเกษียณได้ก่อนหน้านั้นหากมีเหตุอันควร เช่น มีสภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไป เป็นต้น หรือหากทะเลาะหรือปฏิเสธที่จะไม่ปฏิบัติหน้าที่

จากการศึกษาและเปรียบเทียบข้างต้นจะเห็นว่าพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ยังมีปัญหาทางกฎหมายที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุงใหม่ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับระบบผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว

ประเด็นแรก เป็นปัญหาของคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบในเรื่องการกำหนดอายุของผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดอายุผู้พิพากษาสมทบขั้นต่ำที่ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยมิได้กำหนดอายุในขั้นสูงไว้ว่าต้องมีอายุไม่เกินจำนวนเท่าใด จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องสุขภาพอนามัยของผู้พิพากษาสมทบ ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและพลังกำลังในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมในเชิงรุกที่ต้องร่วมทำกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่ได้นำแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ เป็นยุติธรรมทางเลือกคู่ขนานไปกับการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมปกติ

ประเด็นที่สอง เป็นปัญหาของคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบในเรื่องการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ ที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้กำหนดมิให้ผู้พิพากษาสมทบดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกัน ซึ่งประเด็นนี้ อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบให้มีความเป็นมืออาชีพ ให้มีความเชี่ยวชาญชำนาญต่อการดำเนินงานตามนโยบายของศาลได้ เพราะจำเป็นต้องสั่งสมจากประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันเป็นเวลานาน และนอกจากนี้อาจทำให้เกิดภาวะขาดแคลนผู้พิพากษาสมทบในบางจังหวัดขึ้นได้ กล่าวคือ ในการรับสมัครคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบในแต่ละครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศาลต่างจังหวัด มิใช่ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหรือศาลในปริมณฑล มักจะได้นักกฎหมายเป็นผู้พิพากษาสมทบจำนวนน้อยราย เนื่องจากมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย ทำให้ศาลเยาวชนและครอบครัวบางจังหวัดต้องเปิดรับสมัครเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณของราชการ

เมื่อผู้พิพากษาสมทบเดิมที่เคยดำรงตำแหน่งมาแล้วครบสองวาระติดต่อกัน มีอาจจะสมัครได้อีกตามมาตรานี้ ก็จะทำให้การคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบในบางศาลได้จำนวนน้อยและไม่เพียงพอกับงานของศาล และอาจจะได้ผู้พิพากษาสมทบที่มีคุณภาพในลำดับรองลงมา เนื่องจากว่า

ผู้พิพากษาสมทบที่เคยดำรงตำแหน่งนั้น ส่วนหนึ่งจะเป็นผู้ที่มีคุณภาพที่ดีมาก ได้รับการฝึกอบรม และมีความสามารถ มีประสบการณ์เป็นอย่างดีเกี่ยวกับงานในตำแหน่งหน้าที่และกิจการของผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัว โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่ประกาศใช้ในปัจจุบันซึ่งต้องการผู้พิพากษาสมทบที่มีประสบการณ์สูง ทั้งในเรื่องของการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน , เรื่องของการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนก่อนพิจารณาคดีและหลังปล่อย , เรื่องของการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน , เรื่องของการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ฯลฯ เป็นต้น โดยที่ส่วนหนึ่งนั้นเป็นประสบการณ์ที่ผู้พิพากษาสมทบนั้นๆ ได้สั่งสมมาจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา จึงเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งหากผู้พิพากษาสมทบที่มีคุณภาพเหล่านี้ต้องถูกจำกัดมิให้สมัครอีกโดยมาตรานี้ ถึงแม้ว่ามาตราดังกล่าวนี้อาจจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงและกำจัดผู้พิพากษาสมทบที่ไม่เหมาะสมหรือสร้างกลุ่มอิทธิพลออกไปก็ตาม แต่ก็จะทำให้ผู้พิพากษาสมทบที่มีคุณภาพนั้นพลอยถูกจำกัดสิทธิไปด้วยเช่นกัน

2. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ

ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบนั้นเป็นปัญหาของความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เนื่องจากในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบแต่เพียงให้เป็นองค์คณะพิจารณาคดีในคดีอาญาและในคดีครอบครัวบางคดีเท่านั้น ดังนั้น จึงมีประเด็นปัญหาว่า การรับรายงานตัวเด็กและเยาวชนระหว่างคุมประพฤติ การให้คำปรึกษาแนะนำ การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ตลอดจนการสงเคราะห์ อบรมและดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นจะถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบด้วยหรือไม่ เพราะการนำมาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้เป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกขุนานไปกับกระบวนการยุติธรรมปกติตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ผู้พิพากษาสมทบควรต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่ในชั้นก่อนฟ้องจนกระทั่งถึงชั้นพิพากษาคดี เพื่อที่จะได้แก้ปัญหาตลอดจนแก้ไข ฟื้นฟูให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ และหากเด็กและเยาวชนนั้นสามารถกลับตัวกลับใจเปลี่ยนแปลงนิสัย พฤติกรรมและความประพฤติใหม่ โดยไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซึ่งจะเป็นการสร้างปัญหาให้กับครอบครัวและสังคมอีก ครอบครัวและสังคมก็จะอยู่ได้อย่างปกติสุข ประเทศชาติก็จะได้รับประโยชน์ ดังนั้น หากไม่มีการบัญญัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบไว้อย่างแจ่มชัด ก็จะทำให้ผู้พิพากษาสมทบไม่ทราบถึงหน้าที่ดังกล่าวรวมทั้งมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันไปอย่างมากด้วย

2. ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะคือ เห็นควรแก้ไขพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ดังนี้

2.1 เสนอแก้ไขมาตรา 25 อนุมาตรา (1) เกี่ยวกับอายุของผู้พิพากษาสมทบ

เหตุผลในการเสนอให้แก้ไขมาตรา 25 อนุมาตรา (1) นี้ เนื่องจากในมาตรานี้มีการกำหนดอายุผู้พิพากษาสมทบขั้นต่ำที่ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยมีได้กำหนดอายุในชั้นสูงไว้ว่าต้องมีอายุไม่เกินกี่ปี ซึ่งแม้ว่าศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษอื่นในประเทศไทยที่มีการนำระบบผู้พิพากษาสมทบมาใช้ จะกำหนดเพียงอายุขั้นต่ำอย่างเดียว คือ อายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์เท่ากันในทุกศาลแรงงานและศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ก็ไม่ได้มีการกำหนดอายุชั้นสูงไว้เช่นกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้ว จะเห็นว่าในต่างประเทศนั้นมีการกำหนดอายุชั้นสูงไว้ ตัวอย่างเช่นในประเทศเยอรมันมีการกำหนดอายุชั้นสูงไว้ที่ 70 ปี ในประเทศสวีเดนมีการกำหนดอายุชั้นสูงไว้ที่ 60 ปี ในประเทศอังกฤษมีการกำหนดอายุชั้นสูงไว้ที่ 65 ปี และผู้พิพากษาอาชีพในประเทศไทยก็กำหนดอายุไว้ที่ 25 – 70 ปี แต่เนื่องจากศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลพิเศษที่มีเจตนารมณ์ในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เยียวยาเด็กและเยาวชน ซึ่งไม่เหมือนกันกับศาลยุติธรรมและศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษอื่น โดยเฉพาะจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถและพลังกำลังของผู้พิพากษาสมทบในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งผู้พิพากษาสมทบต้องมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอว่าควรจะมีการกำหนดอายุของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวให้มีอายุอย่างสูงไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ (ในวันที่สมัคร) โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

มาตรา 25 ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา 15 จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์

2.2 เสนอแก้ไขมาตรา 25 วรรคท้าย เกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ

เหตุผลของการเสนอให้แก้ไขในเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งในมาตรา 25 วรรคท้ายนี้ เนื่องจากการที่กฎหมายบัญญัติให้ดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ เป็นปัญหาต่อจำนวนของผู้พิพากษาสมทบของแต่ละศาล และเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

สมทบ กล่าวคือ ในการรับสมัครคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบในแต่ละครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศาลต่างจังหวัด มิใช่ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหรือศาลในปริมณฑล มักจะได้บุคคลมาเป็นผู้พิพากษาสมทบจำนวนน้อยราย เนื่องจากมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย ทำให้ศาลเยาวชนและครอบครัวบางจังหวัดต้องเปิดรับสมัครเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณของราชการ

เมื่อผู้พิพากษาสมทบเดิมที่เคยดำรงตำแหน่งมาแล้วครบสองวาระติดต่อกัน มิอาจจะสมัครได้อีกตามมาตรานี้ ก็จะทำให้การคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบในบางศาล ได้จำนวนน้อยและไม่เพียงพอกับงานของศาล และอาจจะได้ผู้พิพากษาสมทบที่มีคุณภาพในลำดับรองลงมา เนื่องจากว่าผู้พิพากษาสมทบที่เคยดำรงตำแหน่งนั้น ส่วนหนึ่งจะเป็นผู้ที่มีคุณภาพที่ดีมาก ได้รับการฝึกอบรมและมีความสามารถ มีประสบการณ์เป็นอย่างดีเกี่ยวกับงานในตำแหน่งหน้าที่และกิจการของผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัว โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่ประกาศใช้ในปัจจุบันซึ่งต้องการผู้พิพากษาสมทบที่มีประสบการณ์สูง ทั้งในเรื่องของการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน , เรื่องของการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนก่อนพิจารณาคดีและหลังปล่อย , เรื่องของการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน , เรื่องของการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ฯลฯ เป็นต้น โดยที่ส่วนหนึ่งนั้นเป็นประสบการณ์ที่ผู้พิพากษาสมทบนั้นๆ ได้สั่งสมมาจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา จึงเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งหากผู้พิพากษาสมทบที่มีคุณภาพเหล่านี้ต้องถูกจำกัดมิให้สมัครอีกโดยมาตรานี้ ถึงแม้ว่ามาตราดังกล่าวนี้อาจจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงและกำจัดผู้พิพากษาสมทบที่ไม่เหมาะสมหรือสร้างกลุ่มอิทธิพลออกไปก็ตาม แต่ก็ทำให้ผู้พิพากษาสมทบที่มีคุณภาพนั้นพลอยถูกจำกัดสิทธิไปด้วยเช่นกัน

และผลกระทบที่จะมีอีกประการหนึ่งของมาตรานี้ก็คือ ในสมัยที่สองของการดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งจะเป็นการครบวาระตามที่บัญญัติในมาตรานี้ ผู้พิพากษาสมทบก็จะมีภาระงานต่อการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากว่าทราบอยู่แล้วว่าจะไม่สามารถสมัครเข้ามาดำรงตำแหน่งได้อีกแล้วในสมัยต่อไป ต้องเว้นวรรคไปสมัยหนึ่งก่อน โดยเฉพาะในปีสุดท้ายของการดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบเหล่านั้นก็มักจะวางตนเฉยๆ ไม่กระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่

ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นตำแหน่งที่ทรงเกียรติ ต้องผ่านการคัดเลือกมาแล้วอย่างเข้มข้น เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่ง เป็นตำแหน่งที่ไม่เหมือนกับกรรมการหรือบุคลากรในองค์กรอื่นๆ ทัวไป การปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบก็มิได้เหมือนกับงานขององค์กรอื่นๆ ที่อาจจำเป็นต้องกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้เพื่อมิให้มีอำนาจมากเกินไป และก็ไม่ต้องกังวลว่าผู้พิพากษาสมทบจะสร้างอิทธิพลหรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ไป

แสวงหาประโยชน์มิชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้พิพากษาสมทบที่ปฏิบัติและดำรงตนไม่ต้องตามหลักจริยธรรมและวินัยของข้าราชการตุลาการก็ต้องถูกบังคับหรือกีดกันให้ออกจากระบบโดยอัตโนมัติอยู่แล้ว อีกทั้งการมีผู้พิพากษาสมทบที่อยู่ในระเบียบข้อบังคับของกฎหมายแม้จะมีจำนวนมากตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด ก็มีได้ทำให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเพิ่มขึ้นแต่อย่างไร

ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอว่าไม่ควรมีการกำหนดวาระของการดำรงตำแหน่งดังเช่นในมาตรานี้ และหากจะกำหนดวาระของการดำรงตำแหน่ง ก็ควรมีข้อยกเว้นไว้โดยให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) ที่จะพิจารณารับรองให้ผู้พิพากษาสมทบที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ต่ำกว่า 80 % ของหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งหมด เป็นผู้มีความเหมาะสมเป็นพิเศษที่สามารถสมัครรับการคัดเลือกได้อีกโดยไม่จำกัดวาระ โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

มาตรา 25 วรรคท้าย ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

หรือแก้ไขเป็น

มาตรา 25 วรรคท้าย ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ เว้นแต่จะได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมว่ามีความเหมาะสมเป็นพิเศษ โดยต้องมีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ต่ำกว่า 80 % ของหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

2.3 เสนอแก้ไขมาตรา 73 เกี่ยวกับผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ

เหตุผลที่ต้องเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 73 นี้คือ เจตนารมณ์ของกฎหมายในมาตรานี้ ต้องการที่จะคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชน และต้องการที่จะให้เด็กและเยาวชนสามารถอยู่กับครอบครัวได้อย่างปกติสุข ตลอดจนไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้น ในระหว่างการดำเนินคดีตั้งแต่ที่อยู่ในชั้นการจับกุม ศาลจึงอาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย แต่ศาลก็อาจกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนและผู้ปกครองนำเด็กมารายงานตัวและเข้ารับการศึกษาแนะนำจากผู้ให้คำปรึกษาแนะนำที่ศาลได้แต่งตั้งขึ้นมา

ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำจึงต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ชีวิต มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน คดีครอบครัวและคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ ผ่านการอบรมความรู้ด้านจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ มีบุคลิกภาพ ความประพฤติที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่และมีทักษะในการให้คำปรึกษาแนะนำทางจิตวิทยาหรือการประสานการประชุมหรือการไกล่เกลี่ยเยียวยาแก้ไขเด็กและเยาวชน และประการที่สำคัญยิ่งคือ มีจิตใจที่พร้อมจะเสียสละเพื่อเด็กและเยาวชน ซึ่งคุณสมบัติต่างๆ เหล่านี้ เป็นคุณสมบัติที่มีอยู่แล้วในผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัว ดังนั้น จึงขอเสนอว่าควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรานี้ให้ผู้พิพากษาสมทบทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและดำเนินการต่างๆ ตามมาตรการที่ศาลกำหนดโดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นวรรคท้าย ดังนี้

มาตรา 73 วรรคท้าย

**ให้ผู้พิพากษาสมทบทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และดำเนินการต่างๆ ให้
เป็นไปตามคำสั่งของศาล**

2.4 เสนอแก้ไขมาตรา 90 , มาตรา 91 และมาตรา 92 ให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้ประสานการประชุมและจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

เหตุผลในการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 90 , 91 และ 92 ทั้งสามมาตรานี้ กล่าวคือ บุคคลที่จะเป็นผู้ประสานการประชุมและเป็นผู้จัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมทั้งเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ควรจะต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ชีวิต มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน ผ่านการอบรมความรู้ด้านจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ มีบุคลิกภาพ ความประพฤติที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่และมีทักษะในการให้คำปรึกษาแนะนำทางจิตวิทยาหรือเยียวยาแก้ไขเด็กและเยาวชน และประการที่สำคัญยิ่งคือ มีจิตใจที่พร้อมจะเสียสละและให้การสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชน ซึ่งคุณสมบัติต่างๆ เหล่านี้ เป็นคุณสมบัติที่มีอยู่แล้วในผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัว ดังนั้น จึงขอเสนอว่าควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 90 , 91 และมาตรา 92 ทั้งสามมาตราดังกล่าวนี้ ให้ผู้พิพากษาสมทบทำหน้าที่เป็นผู้ประสานการประชุมและเป็นผู้จัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมทั้งเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ศาลให้ความเห็นชอบแล้วนั้น ขึ้นอีกจากที่ได้บัญญัติไว้แล้ว โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

มาตรา 90 เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินยี่สิบปีไม่ว่าจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือ

เยาวชนสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและ โจทก์ไม่คัดค้าน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควรและศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับ ตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควรหากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณา พิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ ผู้พิพากษาสมทบ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควร จัดให้มีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนดังกล่าวโดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติ แล้วเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณา ภายในสามสิบวันนับแต่ที่ศาลมีคำสั่ง หากศาลเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ดำเนินการ ตามนั้นและให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว หากศาลไม่เห็นชอบ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณา ต่อไป

มาตรา 91 การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ ผู้พิพากษาสมทบ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ประสานการ ประชุม โดยให้มีผู้เข้าร่วมประชุมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 87 ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะเข้าร่วม ประชุมด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา 92 ในกรณีที่ผู้มีส่วนที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ศาลเห็นชอบฝ่า พืนหรือไม่ปฏิบัติตามหรือมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ให้ ผู้อำนวยการสถานพินิจ ผู้พิพากษาสมทบ หรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รายงานให้ศาลทราบและให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควรหรือยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป แต่ถ้า ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ ผู้พิพากษาสมทบ หรือ บุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบ หากศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลสั่ง จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และมีคำสั่งในเรื่องของกลาง โดยให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็น อันระงับ ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแบ่ง

2.5 เสนอแก้ไขมาตรา 111 ให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้สืบเสาะข้อเท็จจริง

เหตุผลของการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 111 นี้ คือ ในการค้นหาข้อเท็จจริง นั้น ผู้พิพากษาอาชีพอาจมีความไม่สะดวกในการสืบเสาะข้อเท็จจริงนอกศาล จึงอาจจะ มอบหมายให้ผู้พิพากษาสมทบดำเนินการแทน ดังนั้น จึงขอเสนอว่าควรแก้ไขในมาตรานี้โดยอาจ มอบหมายให้ผู้พิพากษาสมทบสืบเสาะข้อเท็จจริงแล้วรายงานให้ศาลทราบเพื่อนำมาประกอบการ พิจารณาพิพากษาคดี โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น ดังนี้

มาตรา 111 เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชน เป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้การทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับจำเลยได้ หรืออาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาสมทบ สืบเสาะข้อเท็จจริงแล้วรายงานให้ศาลทราบ

2.6 เสนอแก้ไขมาตรา 132 ให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

เหตุผลของการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 132 นี้ คือ บุคคลที่จะเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งที่ศาลกำหนดเงื่อนไขให้จำเลยปฏิบัติ ในคดีที่ศาลเห็นว่ายังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา ซึ่งเงื่อนไขต่างๆ ที่ศาลจะกำหนด เช่น ให้จำเลยรายงานตัวเพื่อคุมความประพฤติ เข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รับคำปรึกษาแนะนำ เข้าร่วมกิจกรรมบำบัดหรือกิจกรรมทางเลือก หรือให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นต้น ต้องอาศัยบุคคลที่จะเป็นผู้ดำเนินการที่มีประสบการณ์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน ผ่านการอบรมความรู้ด้านจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ ดังนั้น จึงขอเสนอว่าควรกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นผู้ดำเนินการต่างๆ ในวรรคหนึ่ง และวรรคสาม ของมาตรานี้ ตามคำสั่งศาลและรายงานให้ศาลทราบ โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมวรรคท้ายเป็นดังนี้

มาตรา 132 วรรคท้าย

ให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้ดำเนินการต่างๆในวรรคหนึ่งและวรรคสามตามคำสั่งศาลแล้วรายงานให้ศาลทราบ

2.7 เสนอแก้ไขมาตรา 137 ให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้สืบเสาะข้อเท็จจริง

เหตุผลของการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 137 นี้ คือ เพื่อให้ศาลได้มั่นใจในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงขอเสนอว่าควรให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อศาลเพื่อศาลจะได้ใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาต่อไปโดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในวรรคแรกเป็น ดังนี้

มาตรา 137 เมื่อได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนแล้ว และต่อมาความปรากฏต่อศาลเองหรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด 4 หรือปรากฏจากคำร้องของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด 4 ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา 115 หรือมาตรา 119 ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ให้ศาลมี

คำสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรสืบเสาะข้อเท็จจริงและทำรายงานเสนอความเห็นต่อศาลถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งพิพากษาหรือมีคำสั่งหรือซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่เห็นว่า มีเหตุอันสมควร ก็ให้มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ ในกรณีที่ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง ให้แจ้งศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบ และถ้าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดภายหลังหนักกว่าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับอยู่ เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

2.8 เสนอแก้ไขมาตรา 138 อนุมาตรา (5) เกี่ยวกับผู้รับรายงานตัวเด็กและเยาวชน และมาตรา 138 วรรคท้าย เกี่ยวกับผู้สืบเสาะข้อเท็จจริง

เหตุผลของการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องของการรับรายงานตัวตามมาตรา 138 (5) นั้น เนื่องจากว่า การควบคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นมาตรการอย่างหนึ่งเพื่อให้แทนการลงโทษทางอาญา และเป็นมาตรการที่สำคัญที่เป็นการติดตามสอดส่องดูแลเด็กหรือเยาวชน เมื่อมีคำสั่งจากศาลโดยองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งมีผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวทำหน้าที่เป็นองค์คณะ การรายงานตัวของเด็กหรือเยาวชนในอนุมาตรา (5) นี้จึงควรกำหนดให้รายงานตัวต่อผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย เพื่อที่ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจะได้สอดส่องดูแลและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำรวมทั้งให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ในด้านต่างๆ แก่เด็กหรือเยาวชนนั้น

สำหรับเหตุผลในการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 138 วรรคท้ายนั้น เนื่องจากว่า เพื่อให้ศาลได้มั่นใจในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนเงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใดหรือทุกข้อตามวรรคหนึ่ง หรือจะกำหนดเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมอีก ได้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงขอเสนอว่าควรให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงและทำรายงานเสนอความเห็นต่อศาลเพื่อศาลจะได้ใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาต่อไปโดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 138 เป็น ดังนี้

มาตรา 138 อนุมาตรา (5)

(5) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาล **ผู้พิพากษาสมทบ** พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ เป็นครั้งคราว

มาตรา 138 วรรคท้าย

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดในวรรคหนึ่งนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏจากรายงานของบุคคลตามมาตรา 139 วรรคหนึ่งว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวแก่

การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติกเด็กหรือเยาวชนนั้น ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบสืบเสาะข้อเท็จจริงและทำรายงานเสนอความเห็นต่อศาลเมื่อศาลเห็นสมควรอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อใดข้อหนึ่งหรือทุกข้อก็ได้หรือจะกำหนดเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมก็ได้

2.9 บัญญัติมาตราเพิ่มเติมขึ้นใหม่ เพื่อกำหนดหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบให้ชัดเจน

เหตุผลในการเสนอให้บัญญัติกฎหมายมาตราใหม่เพิ่มเติมคือ ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้มีได้บัญญัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบไว้อย่างแจ่มชัด ทำให้มีผู้พิพากษาสมทบจำนวนมากมายที่เข้าใจว่า หน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบมีเพียงการร่วมเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีอย่างเดียวกับเท่านั้น มิได้มีหน้าที่อย่างอื่นอีก แต่ในความเป็นจริง ผู้พิพากษาสมทบยังต้องมิตบาทในการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาให้เป็นคนดี รวมทั้งยังต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นผู้ประสานการประชุมเพื่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ตามที่มีการนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้ ตลอดจนต้องจัดทำกิจกรรมต่างๆ ที่จะเป็นการป้องกันเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เกิดความผิด ซึ่งเป็นกิจกรรมในเชิงรุกในการป้องกันปัญหาวิกฤตที่ครอบครัวและสังคมกำลังเผชิญอยู่

หน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากขึ้นกว่าในอดีต ผู้พิพากษาสมทบเองในปัจจุบันจะต้องมีความรู้เพิ่มพูนขึ้นทั้งในด้านจิตวิทยาในการวิเคราะห์และประเมินเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข บำบัดเด็กและเยาวชน ตลอดจนความรู้ในด้านครอบครัวและสังคม เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญและมีความชำนาญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนได้ทันทั่วทั้งที่ อันเป็นการดูแลตามหลักวิชาในงานสวัสดิการเด็กและเยาวชน ดังนั้น จึงขอเสนอว่าควรต้องกำหนดหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบไว้อย่างแจ่มชัด อันจะได้ยึดถือเป็นหน้าที่อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการดำรงตำแหน่งนี้โดยเสนอให้บัญญัติกฎหมายเป็นมาตราใหม่เพิ่มเติม ดังนี้

มาตรา.....ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว มีหน้าที่ดังนี้

- (1) เป็นองค์คณะพิจารณาคดี
- (2) เป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษาแนะนำและจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมทั้งเป็นผู้ประสานการประชุมเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ตลอดจนสืบเสาะข้อเท็จจริงและรับรายงานตัวในการคุ้มครองประพฤติกเด็กและเยาวชน
- (3) ให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ ของศาล เพื่อการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน

2.10 บัญญัติมาตราเพิ่มเติมขึ้นใหม่ เพื่อให้มีระเบียบข้อบังคับและข้อปฏิบัติสำหรับใช้กับผู้พิพากษาสมทบที่จะได้ยึดเป็นแนวทางเดียวกัน

เหตุผลในการเสนอให้บัญญัติกฎหมายใหม่เพิ่มเติมคือ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว ทั่วประเทศในทุกสังกัดศาล เมื่อผ่านการสอบคัดเลือกและได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งแล้ว ก็จะมีพิธีปฏิญาณตนและปฏิบัติหน้าที่ตามตารางเวรที่ได้รับมอบหมายทันที โดยมีได้มีการแนะนำเกี่ยวกับระเบียบและหลักปฏิบัติว่าต้องทำอะไรบ้าง หรือทำอะไร ผู้พิพากษาสมทบในวาระแรกจึงต้องเรียนรู้จากงานในหน้าที่ด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้พิพากษาสมทบบ้างมีหลักปฏิบัติที่แตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตนของผู้พิพากษาสมทบในรุ่นก่อนๆ ว่ามีการปฏิบัติเช่นไร รวมถึงในเรื่องของค่าตอบแทนที่ได้รับจากทางราชการที่จะมีการบริหารกันเช่นไร ทำให้เกิดความแตกต่างในระหว่างผู้พิพากษาสมทบขึ้น แม้จะอยู่ในจังหวัดเดียวกันก็ตามซึ่งอาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินงานของผู้พิพากษาสมทบด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอว่าควรบัญญัติเพิ่มเติมให้เป็นระเบียบข้อบังคับและข้อปฏิบัติขึ้น เพื่อให้ผู้พิพากษาสมทบจะได้ยึดถือปฏิบัติให้ต้องตรงกันทุกๆ คน จะได้ปฏิบัติไปในขอบเขตและทิศทางเดียวกันทั้งประเทศในระดับหนึ่งโดยเสนอให้บัญญัติกฎหมายเป็นมาตราใหม่เพิ่มเติม ดังนี้

มาตรา.....ให้อธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจัดให้มีระเบียบข้อบังคับและข้อปฏิบัติของผู้พิพากษาสมทบขึ้นเพื่อใช้กับผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศ